

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravištvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 novč.); izven Trsta pa po 8 st. Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglašitvi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Neprankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglašje sprejema upravištvo v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglašje je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Carintia št. 12.

Nemške laži in potajevanja historičnih resnic.

M-d Nemci na Č. škem imajo moža, ki spravlja človeka v zadrego; težko je doleteti, kaj je večje na tem možu: ali njegova ambicioznost, ki ga obsoja v ulogo večnega ministrskega kandidata, ali pa njegov nacijski fanatizem, ki bi se morda dal opravičiti pri kakem parlamentarnem iz zadnjih vrst, nikdar pa pri možu, ki stremi tako visoko, da bi hotel postati svetovalec krone.

To je znani Prade, ki je bil svoj čas tudi v predsedništvu zbornice. Ta mož je govoril te dni na n-ki schulvereinski slavnosti v Grottau na Č. škem; govoril tako, da si ga ni možno misliti primernejega komentatorja k govoru slovenskega državnega poslanca Robiča, o katerem smo razpravljali včeraj v političnem pregledu.

Če bi kdo še hotel oporekati mnenju, da nasproti sedanjemu zistemu v Avstriji je Slovancem odprta le ena edina pot — pot naj odločnejša boja, boja tudi s krajnimi parlamentarnimi sredstvi, če bi kdo še hotel oporekati mnenju, da eventualni obstrukciji Čehov se morajo pridružiti tudi Jugoslovani: g. Robič ne bi trebalo družega, nego, da dotičnega optimista opozori na že omenjeni govor Pradeja in pa na dejstvo, da je ta Prade eden prvakov tistih nemških strank, katerim je avstrijski zistem usuznjen od nekdaj in sedaj bolj, nego kedaj.

G. Robič je v svojem govoru na volilnem shodu v Rušah konstatiral žalostno ali notorično resnico. Nemci da v javnem političnem življenju nimajo čuta za pravo drugih. Res je to: Nemci imajo — temu se ne more oporekati — visoko inteligenco uma, a nedostaja jim inteligence srca: pravičnosti in plemenitosti v postopanju z drugimi. Ob takem defektu je neizogibno in ni možno drugače, nego da Nemci nimajo spoštovanja tudi za resnico, bodi pa že sedanjost, ali pa zgodovinsko!

To je eklatantno dokazal tudi g. Prade se svojim najnovejšim govorom, v katerem je drzno tajil sedanje in zgodovinske resnice.

Res neverjetno je, kaj si je upal vse trditi ta imenitni mož iz nemškega »blaca«. Ta mož je imel v Grottau u drzno čelo za trditev, da so Nemci sedaj popolnoma

izključeni od vlade in uprave države!! Državna uprava da ne misli na drugo, nego na to, kako bi ustrezala požrešnosti in nenasitnosti Slovanov! V ta namen da krči državna uprava dan na dan narodno, kulturno in gospodarsko posestno stanje Nemcev.

Človeku zastajata pero in misel, ko čuje tako drzno potajevanje stvari in dogodkov, ki se vrše sedaj in pred očmi vsega sveta. Ves svet ve, da je vse sedanje ministerstvo, izvzemši edinega gališkega min-rojaka sestavljeno iz Nemcev, pa ne le Nemcev po rodu, ampak tudi po mišljenju in čustvovanju, a na čelu jim je tisti dr. Koerber, ki je izdal monstrozno, na telo nemške gospodstvažljivosti prirojeno načelo, in ki je naravnost ekcesiven v izvajanju tega načela — načela namreč, da ni smeti privoliti v nobeno potrebo nemških narodov, ako niso Nemci milostno privolili v to!! Neutajljiva in notorična resnica je, da je sedanja vlada v popolni zavisnosti od Nemcev, tako, da obstoji kričanje in le v neorimalnih razmerah možno dejstvo, da je zadoščenje kulturnim in gospodarskim potrebam Nemcev v rokah — Nemcev! Z eno besedo: vsa moč državne uprave je v rokah Nemcev! In še jim ni zadosti in še razgrajajo in še kriči Prade hripavo, da so tlačeni in proganjani in — izključeni iz vlade in uprave!

Človek se prijemlje za glavo in kar ne more umeti kako morejo sinovi naroda s toli visoko inteligenco pasti na tako nizek nivo morale!

In mož, ki na javnem mestu, pred svetom, govori toliko laži, kolikor je izustil besed — ta mož je eden voditeljev Nemcev, ima besedo o odločevanju nemške politike!! Ali ni imel prav posl. Robič, rekši, da do pomirjenja ne pride, dokler bomo imeli parlament, v katerem terorizujejo ljudje brez čuta za tuje pravo — in ki nimajo nobenega spoštovanja do resnice — pristavljamo mi!

Ali gospod Prade ni govoril laži le ozirom na sedanje položanje Nemcev v Avstriji, ampak je zagrešil tudi nečuvane historične laži, izvršil je atentat tudi na zgodovinsko resnico. — Laž je namreč, najdrznejša laž, ako Nemci trde, da so le oni ustanovili to državo, da jo tudi sedaj vzdržujejo le oni! Kajti zgodovinska resnica je ta, da je ta država nastala po lastni volji sestavljajočih jo delov, in potem pogodbi.

»Ob, ti umetniki!« je odvrnila mlada žena.

In v njenem glasu je bilo nekoliko ironije, zakaj čutila se je nekoliko razžaljeno s tem, da Svirski v tem hipu ni mislil na njo, marveč na gube, kakoršnje delajo različne tkanine.

»Pojdiva.«

Čez nekoliko minut sta se znašla pod streho streljšča. Izmed zancev je bil ondi samo Sinten; streljajoč za stavo z nekim ogrskim grofom. Oba sta imela na sebi rjavo obleko ter kučmi enake barve s strešicami in mrežaste nogavice; oba sta bila jako zvišena in oba sta imela lici bedakov.

»Nu, kako gre?« je vprašala gospa Elzen.

»Zmagujem ga. Gotov sem, da mi veliki dobitok ne odide.«

Tu se je obrnil k Svirskemu.

»A vi ne streljate?«

»Seveda, toda danes ne.«

»Jaz pa«, odvrnil je Sinten, pogledavši pomenljivo gospo Elzenovo, »sem danes srečen v igri!«

Na to so ga poklicali k strelu.

»Hotel je reči, da je nesrečen v ljubezni«, rekel je Svirski.

»Imbecile! Ali je moglo priti drugače?«

Toda navzlic teh grajalnih besed je bilo raz lica zale gospe moči razbrati, da se ne

Vzemimo le par izgledov:

Koroško je leta 1276, po zmagi Rudolfa Habsburškega nad češkim kraljem Otokarjem, pripadlo zopet nemški državi kakor izpraznjen fevd, a 1286. je bilo podeljeno grofu Meinhardu Tirolskemu. Ko so grofi Tirolski leta 1335. izumrli, je hči poslednjega grofa obdržala Tirolsko, Koroško pa je cesar Ludvik Bavarec podelil vojvodom Avstrijskim iz hiše Habsburške. A Koroška je bila tedaj slovenska dežela.

Kranjska je imela od leta 1039. lastne mejne grofa. Leta 1077. oziroma 1093. je bila podeljena oglejskim patrijarhom. Poženitvi je dobil avstrijski vojvoda Friderik »bojevit« toliko posestva na Kranjskem, da si je leta 1232. nadel ime »gospoda Kranjske«, a Rudolf IV. se je od leta 1364. imenoval »vojvoda Kranjske«. Od tedaj je pripadala dežela nepretržno k Avstriji, izvzemši le — kakor obče znano — kratko dobo od 1809—1813, ko je bila dežela podrejena Francozom.

Tako se je tudi Trst po lastni želji prebivalcev — ki so iskali zaščite proti beneški republiki — leta 1382 združil z Avstrijo.

Tako bi lahko navajali dalje v dokaz, kako drzno pretvarjanje zgodovinske resnice je to, ako Nemci vzbujajo domnevanje, kakor da so Nemci ustanovili to našo državo z neizmernimi žrtvami!

Istotako goropadna falzifikacija resnice je, ako se širokoustijo, da tudi sedaj le Nemci vzdržujejo državo!

Največ krvi za obstanek države in največ žrtvovali zanjo se marveč Nemci že iz tega enostavnega razloga, ker so oni v večini!

To je historična resnica, ki je neporušna in ostane vzlic vsem nemškim lažem, kakor je neporušna sedanja resnica, da Nemci nimajo ni v zgodovinskih dogodkih, ni v sedanjih sestavi monarhije, ni v njenih potrebah, niti najmanjšo pravico v to, da bi bili nad drugimi, da bi bili narod — privilegijev!

Tako je in tako ostane, pa naj Nemci še tako kričijo, da je nasprotno res!

Politični pregled.

V Trstu, 6. avgusta 1903.

Kriza na Ogrskem. Včeraj popoldne dospel je ogrski ministerski predsednik, grof Khuen Hedervary, k cesarju v

srdi radi tega, da je v navzočnosti Svirskega čula besede, kako zelo je mična in zaželjena.

Toda to spričavalo bi še tega dne ne imelo biti poslednje.

»Hotel sem vas nekaj vprašati«, rekel je po kratkem molčanju Svirski, »toda med kosilom, v navzočnosti fantov in Kresoviča to ni bilo mogoče. Kresovič mi je potoma povedal, da odide in da je danes poslednji dan učitelj teh fantov. Ali je to resnica in čemu?«

»Resnica«, odvrnila mu je gospa Elzenova. »Najprvo nisem porok za njegovo zdravje. Pred nekoliko dnevi sem ga prisilila, da je šel k zdravniku. Zdravnik mu je znovič ponovil, da mu ne grozi jetika — sicer bi ga ne imela niti eno uro dalje — toda naj si bo kakor hoče, izgleda vendar vsaki dan slabeje, nekako čuden je, razdražen, pogostoma neznošen.... In to je prvi vzrok. A drugič, vam je znano njegovo prepričanje?... Romula in Rema se to ne prime — to vem. Fanta sta odgojena tako, da se ju podobna načela ne morejo prijeti. Vsekako pa si ne želim, da bi že v otroških letih izvedela, da se nahajajo takšne reči na svetu, da bi se srečala s takšno vmeno in ob enem s takšno nenaklonjenostjo do tega ozračja, kateremu pripadate... Vi si želite, da se naj razgovarjata, o komur si bodi v lastnem domačem jeziku, torej mi je bilo tega dovolj. To mi je

Ischl. Oči političnega sveta obrnjene so sedaj v Ischl, odkjer ima priti rešitev grške krize. Splošna sodba je sedaj ta, da na Ogrskem ne more iti tako dalje, ali mora odstopiti Khuen ali pa je treba zbornico razpustiti. Naj se pa zgodi eno ali drugo, toliko je gotovo že sedaj, da bo ta rešitev le provizorična in da bo kljub temu na Ogrskem nadaljevala parlamentarna kriza. — Ako se razpusti zbornica, bo položaj v novi zbornici, ako se bodo vršile volitve svobodno, za grofa Khueno še hujši, nego je sedaj. O volitvah po Khuenovem hrvatskem sistemu pa trdijo celo liberalni madjarski listi, da so na Ogrskem nemogoče, ker bi Khuen ne imel v to ne dovolj bajonetov ne dovolj denarja. Najboljši znak, da se Khuenova slava bliža že svojemu koncu, je ta, da so ga liberalna glasila začela zapuščati. Nekatera izmed teh glasil začela so pisati naravnost proti njemu, druga pa ga ne branijo več, tako, da je ostal sedaj popolnoma osamljen.

Kar se tiče rešitve krize, prevladuje mnenje, da Khuen odstopi. Kakor najboljši naslednik Khuenu trdi se, da bi bil grof Apponyi, do katerega ima opozicija največ zaupanja, ker je prepričana, da on sukcesivno izvojuje narodne koncesije.

Korupcija na Ogrskem. Včeraj je imel parlamentarni odsek za preiskovanje korupcijske afere zopet sejo. Zaslisan je bil med drugimi tudi bančni komisar in bivši tajnik grofa Szapáryja, Julij Reiman, kateri je izjavil, da ne ve čisto nič o vsej aferi in se je čudil, čemu da so ga pozvali pred komisijo. Tej njegovi izjavi pa je odločno oporekal časnikar Alojzij Maray, urednik nekega finančnega časopisa, čegar lastnik je omenjeni Reiman. Maray je pripovedoval, da je dne 29. julija v poslanski zbornici govoril z Reimanom o korupcijski aferi. Reiman mu je takrat trdil, da je Szapáry delal v sporazumljenju z grofom Khuenom, da je bila izjava, katero je podal Szapáry po razkritju škandala, pripravljena že poprej ter da se je hotelo, naj bi Szapáry izjavil, da tudi liberalna stranka ni prav nič udeležena na korupcijski aferi itd.

Naslednjega dne pa je Maray telefonično obvestil Reimana, da hoče o tej stvari govoriti pred komisijo. Reiman pa je o tej priliki vse preklecal. Komisija je potem konfrontirala Reimana z Marayem. Reiman je na to izjavil, da je morda res kaj sličnega go-

bilo kakor povelje... Evo, tako je in tako bo... Pri tem razumem tudi sama, da je to potrebno, da spoznata nekoliko svoj jezik... Sedaj ljudje zelo gledajo na to — in priznavam, da imajo prav. Toda Kresovič je celo v tej zadevi prenapet...«

»Škoda ga je. On ima neke gube v kotih oči, ki najavljajo fanatizem. To je kaj mično lice, sicer pa je kaj zanimiv človek!«

»Že znovič govorite kakor slikar«, rekla je smeja se gospa Elzenova.

Toda čez trenutek jej je lice postalo resno in na njem se je prikazala neka zadrega.

»Imam pa še drug vzrok«, je rekla. »Težavno mi je govoriti o tem, vsekako pa povem tudi to, zakaj, do koga naj bom odkritosrčna, ako ne do svojega... velikega človeka... katerega ljubim in spoštujem in kateri zna vse razumeti... Evo zapazila sem, da je Kresovič izgubil glavo in se slepo zaljubil vame in ob takšnih pogojih ne more ostati blizu.«

»Kako? Tudi ta?«, zaklical je Svirski.

In prizadevala si je pokazati, da ji to priznanje povzroča nevoljo — a vendar, slično kakor pred trenutkom po besedah Sintena, spreletel je sedaj čez njene ustnice smeh zadovoljnosti nad lastno ljubeznijo in žensko ničemurnostjo. Svirski ga je zapazil — zoprni, nadležni občutki so mu stisnili srce.

»Torej sem podlegel epidemiji«, je rekel. (Pride še.)

PODLISTEK.

Na svetlem obrežju.

Novela. Poljski pisal H. Sienkiewicz.

Poslovenil Podravski.

III.

Kmalu se je kletka odprla, golob pa je vendar ostal na mestu. Splasili so ga s tem, da so potočili proti njemu po travi leseno kroglico, za kar je počil strel. Toda ptič ni padel takoj; najprej je zletel visoko v ozračje, na to se je zagnal naravnost nad morje, znižajoč se čimdalje bolj nad vodo, kakor bi bil ranjen in naposled je izginil popolnoma v solnem svitu.

»Mogoče, da je padel, mogoče da ne! Bodočnost je negotova«, rekel je smehljaje se Svirski.

Toda gospa Elzen se je namrdnila nalik jezavim otrokom:

»To je napravil neznošen Sinten«, je dejala. »Stavim, da je on. Pojdiva!«

In stopala sta čimdalje nižje k streljšču sredi koksovih dreves in vlaknastih rastlin. Gospa Elzenova je za vaskim odmevom strela obstala, pri čemer je v svoji beli obleki, na orjaških stopnjicah, sredi tega zelenja izgledala kakor kip.

»Vsekako, nobena tkanina ne dela tako mičnih gub kakor flanel, omenil je Svirski.

voril z Marayem, a to da so bile le njegove kombinacije.

Najvažnejša v tej seji pa je bila gotovo izjava sekejskega svetnika Szabo-ta, ki je priznal, da so v registru za potne liste res nekatera mesta izpraskana, a to da je napravil neki dijurnist, ki nadomestuje bolanega protokolista in ki ni več v poslovanju. Komisija je na to izvolila pododsek, kateri ima preiskati izpraskana mesta v protokolu za potne liste.

To praskanje v protokolu za potne liste je zopet en dokaz več o krivdi Khuenove vlade na korupcijski aferi. Ta slučaj bi torej dokazoval, da se je res izdalo Dienesu potni list, da bo mogel lažje pobegniti v inozemstvo, a v protokolu so sedaj ono mesto, kjer je bila zabeležena izdaja tega potnega lista, jednostavno izpraskali, da bi se tako uničil dokaz o izdaji potnega lista in posredno tudi o krivdi grofa Khueua.

Novinski glasovi o odstopu ministra Tomašića. Tudi zagrebški »Novi Srbobran« ne veruje, da bi bil sklep inkompatibilitetnega odseka v povod Tomašićevemu odstopu. Res je, meni »Novi Srbobran«, da je dotični sklep očiten atentat na posebni državnopravni položaj Hrvatske in Slavonije, res pa je tudi, da je Tomašić, se svojimi političnimi somišljeniki vred, sam kriv, da se dogajajo taki pojavi. Kršenja osnovnih zakonov se tako vrstijo drugo za drugim, da so Madjari res morali že priti do prepričanja, da je Hrvatska že zrela za njih nenasitni apetit.

Sklep inkompatibilitetnega odseka na škodo ministru Tomašiću da je le logična in naravna kazen za njegove in njegovih prijateljev politične grehe. Mi se te sodb veselimo tembolj, ker prihaja ista iz srbskega tabora in nam je v nov dokaz, da postajajo vezi, ki spajajo v novjšem času Srbe in Hrvate, vedno tesnejše.

Z demisijo dra. Tomašića bavi se tudi »Informacije«, ki pravi, da sklep inkompatibilitetnega odseka pomeni nezaupnico liberalne stranke Khuenovi vladi. Khuen da se ne bo več dolgo držal, a za njim da pojde tudi ban grof Pejačević.

Papež Pij X. Včeraj zjutraj se je v papeževih predsobah zopet zapričelo redno poslovanje. Palatinski orožniki in papeževa častna straža so zavzeli svoj prostor v odkazanih jim dvoranah. Mons. Bressan je imenovan papeževim tajnim kaplanom. Bressan je tajnik sedanjega papeža že od tedaj, ko je bil ta škof v Mantovi.

V Vatikanu se, kar je naravno, mnogo ukrepa, kdo da postane državni tajnik papeža Pija X. Zatrjuje se, da se je to mesto že ponudilo kardinaloma Satolliju in Caviglionu. Prvi da je ponudbo odklonil, drugi pa da se ni še odločil. Dozdeva se pa, da bi si Pij X. državnega tajnika najraje izbral med prelati, ki niso še člani svetega kolegija, kar pa da pojde težko, ker se bodo kardinali v Vatikanu temu odločno upirali. Pij X. da je že obljubil padovanskemu škofu, da postane njegov državni tajnik. Ko se je vozil v Rim da je namreč v Padovi govoril s tamošnjim škofom Calligarijem, kateri mu je želel, da postane papež, na kar je tedanji benečanski patrijarh Sarto odgovoril: »Ako bom jaz papež, boš ti moj državni tajnik«.

Včeraj zjutraj je Pij X. vspregel diplomatični kor, v čegar imenu je papežu čestital dekan diplomatičnega kora pri Vatikanu, portugalski poslanik d'Antas. Pij X. odgovoril mu je v italijanskem jeziku in se zahvalil za častitke, ki niso namenjene njegovej osebi, marveč službi, katero zavzema kakor glavar cerkve. Sporočil je potem svoje pozdrave vladarjem in pripomnil, da je cerkev naravna podpora vladarjem, vladam in zakonom ter je izrazil željo, da bi svetovni mir trajal dalje. Na to je podelil blagoslov. Slednjič mu je ceremonijer, mons. Bieleti predstavil vse diplomatične zastopnike, ki so mu po vrsti poljubili roko.

Dogodki na Balkanu. Bolgarski ministriški predsednik je v pogovoru z dopisnikom dunajske »Zeite« izjavil, da je Turčija sama izzvala ustajo, ker ni izpolnila niti najmanjšo od svojih obljub. — Bolgarja da ne more na ustaško gibanje v nikakem smislu vplivati.

Trije glavni voditelji sedanje ustaje so Damijan Gruev, Peretošev in Lozančev. — Predsednik revolucionarnega odbora, Damijan Gruev, je star 33 let in je bil šolski nadzornik. On je akademično izobražen in jako lepe vnianjosti. Ima železno voljo in je jako popularen govornik.

V solunskem vilajetu so se pojavile grške čete, ki se hočejo bojevati proti bolgarskim ustašem.

V Carigradu se širi govorica, da na nedeljo sv. Elija bukne splošna ustaja.

Turška vlada je zelo vznemirjena radi ponovnega se intenzivnejšega ustaškega gibanja in sicer radi tega, ker je bila uverjena, da je resno ustaško gibanje v Macedoniji brezvspešno brez izdatne podpore iz Bolgarije, a se je v zadnjih časih prepričala, da so ustaši tudi sami dovolj močni.

Tržaške vesti.

»Slovenski Narod« se trudi v sinočnji številki za dokaz, da smo mi prenehali biti bojno glasilo Slovencev proti Italijanom. Kako mu je uspelo to prizadevanje, morejo čitatelji razsoditi že po dejstvu, da je med namišljenimi dokazi sosebno tudi očitjanje, ker se nismo postavili v družbo moža, ki je o slovesni priliki, na shodu italijanskih županov hujskal: Ejicamus eos foras! — V rzi mo jih ven! Slovence namreč!

A stvar tudi ni brez humorja. Ljubljansko liberalno glasilo nam šteje v zlo, ker se nočemo vezati se stranko, ki se po velikem delu sestavlja iz — klerikalcev in katero vodi mož, čegar klerikalno mišljenje je notorično!

»Kakor kaže!«

Dotlej pa, dokler ne dobi našega odgovora, naj izvoli »Slovenski Narod« razmišljati, kako dolgo je že, odkar je »Slovenski Narod« postal tako bojno glasilo proti Nemcem, da sedaj po ljubljanskih ulicah Nemci Slovence — pretepajo!

Nezaslišano. Na trgu pred glavno pošto ima uprava nadvojvode Friderika mlekarino, katero upravlja zakonska Nemea. V službi imata malo deklico, ki težko da ima še 14 let. Sinoči je bila ta deklica sama v omenjenem lokalu, ker sta upravitelja odšla na pogreb enega njunih sorodnikov. — Na omenjenem trgu se shaja vsaki večer krdele — kakih 6—8 fantalinov 12—16 let starih, ki tam uganjajo svoje komedije in od slučaja do slučaja tudi žalijo tam hladeče se ljudstvo se »ščavi«.

Sinoči je šla ta druhal v omenjeno mlekarino in je tam na pobalinski način napadla revno dekletce!

Zraven cele vrste najumazanejših provok, se ti junaki niso sramovali položiti svojih umazanih rok na revico, ki jim ni storila najmanjše krivice. Vrh vsega tega so jej slednjič še grozili, da jo, ko zapre lokal — ubijejo!

K sreči je prišel v bližino redar, kateremu je neka žena (moških ni bilo tam) naznanila, kaj da počenja ta svojat. Redar je poskusil zajeti te junake o čemer so mu šle tudi v bližini nahajajoče se žene in dekleta na roko, toda kdo bi njej te falote, ki se razkrope liki veter, ako le opazijo kakega redarja?

Pisec teh vrstic je tudi že imel povoda protestirati proti tem mladim lopovom, kateri se rogajo elehernemu, ki se jim upa postaviti po robu.

Na svojo žalost moramo še dostaviti, da so to sinovi (vsaj po veliki večini) slovenskih starišev; starišev, ki, dasi govorijo slovenski, niso imeli toliko pameti, da bi bili svoje čroke naučili slovenskega jezika in jih upeljali v slovenske kroge!

Papež Pij X. in Slovani. »Piccolo« je pisal te dni, da je novi papež velik ljubitelj latinščine in da bo sedaj konec »slovanški politiki« Lova XIII.

Po dolžnosti kronistov posnemljemo po »Obzoru« in »Jedinstvu«, da se je kardinal Sarto povodom svetojeronimskega vprašanja, izjavil, da razpoloženje Hrvatov ni opravičeno, »ker stvari stojé drugače in Hrvatje se uverijo o tem«. Govorilo se je tudi o glagolici. A kardinal Sarto je menil: »Mi vam je ne bomo ožali, vi jo še razširite«. Ko se je delalo proti Parčiču radi glagolskih misalov, je isti dobival pri kardinalu Sarto moralne in enkrat tudi materialne podpore.

K tej divergenciji v trditvah pripominja »Obsor«: »Prej je bil Josip Sarto kardinal in patrijarh beneški, »mali papež na Adriatiku«, danes pa je Pij X. »veliki papež vseh katolikov«, toliko Italijanov, kolikor Slovanov, pak bo znal in hotel biti pravičen nasproti vsem«.

Te izjave priobčujemo po dolžnosti kronistov. Sami pa ne izražamo danes ni

nad ni bojzani, ker hočemo soditi šele potem, ko bomo videli dejanja.

Novi številke dobe tržaške hiše. Z nadevanjem teh novih številok se prične sredi avgusta. Mestni magistrat pozivlja hišne posestnike, administratorje itd., naj podpirajo to delo, ki je bodo vršili mestni organi. Po stare tablice, ki se snamejo ob tej priliki, morejo hišni posestniki iti tekom meseca k gosp. Leopoldu Candleriju, v ulici Nuova števil. 13.

Zveza tiskarjev. Iz poročila o delovanju avstrijske zveze tiskarjev posnemamo sledeče podatke: Zveza obstoji sedaj že deveto leto in je lanskega leta obsegala 15 tiskarskih društev, ki so imela poleg glavnih sedežev tudi svoje podružnice. Društveniki vseh 15 zvezinih društev so raztrešeni po 234 mestih in trgih. Koncem lanskega leta bilo je v zvezi 10412 udov. Tiskarjev, ki ne pripadajo k zvezi, je po vsej Avstriji le 1057.

Dohodkov je imelo vseh 15 društev lanskega leta 941.111 kron, stroškov pa 773.814 kron.

Odkar obstoji zveza do konca lanskega leta, pa je vseh 15 društev imelo vsega skupaj 12.531.133 kron dohodkov in 11.022.025 kron stroškov. Koncem lanskega leta imela je zveza 1.509.108 kron premoženja.

Mesto v Ameriko v zapor. 20-letni Beank iz Dalmacije je došel v Trst s parnikom »Selene«. Mladi mož je bil na danes ne več nenavadnem potu v Ameriko. Ali pot se mu prekrizali tukejšnji redarstveni organi, ker jih je okrožno sodišče v Spljetu brzojavno obvestilo, da ima z Beankom neke račune. Oblast ga prosleduje namreč radi težke telesne poškodbe.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 21,6, ob 2. uri popoldne 27,5 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 765,2 — Danes plima ob 9,29 predp. in ob 8,17 pop.; oseka ob 2,45 predpopoldne in ob 2,33 popoldne.

Obletnica blagoslovljenja društvene zastave »Delalskega podpornega društva«. Vspored popoldnanski veselici (dne 15. avgusta) bo nastopni:

1. Parma: »Amazonke«, koračnica, godba.
2. Tittl: »Slovenska«, sinfonija, godba.
3. Iv. pl. Zaje: »Živila Hrvatska«, možki zbor.
4. Bendel: »Križaci na moru«, zbor, godba.
5. Iv. pl. Zaje: »Zrinski Frankopan«, godba.
6. A. Foerster: »Narodne pesmi«, mešan zbor.
7. Gerbec: »Veseli družbi«, potpourri, godba.
8. Št. Ferluga: »Rožica«, mazurka, možki zbor.
9. Smeta: »Prodana nevesta«, godba.
10. Koejančič: »Venec narodnih pesmi«, mešan zbor.
11. Parma: »Pozdrav Gorenjski«, valček, godba.
12. A. Foerster: »Naše gore«, mešan zbor.
13. Reder: »Slovenska« fantazija, godba.
14. Foerster: »Planinska«, godba. Svobodna zabava.

Vesti iz ostale Primorske

× »Ščavi« v Tržiču (Monfalcone). Nedavno temu je bil v gostilni pri Magdaleni v Tržiču neki Tržaški odličen gost. — Omenjeni se je razgovarjal z nekim drugim gospodom, ki se je zanimal za tržaške razmere. Govor je nanesel, da je eden teh gospodov izrekel ime nekega tržaškega odličnega Slovana. V bližini nahajajoči se tržaški postajni restavrat Visintini je rekel na to: »Ta mora biti en ščavo«. Gospod iz Trsta je rekel Visintiniju, da ščavi so bili nekdanj v Afriki — pri nas pa da so Slavi in ne ščavi. Visintini je rekel na to, da je beseda ščavo v navadi povsodi med Italijani in da se tudi v Trstu Slovane imenuje z besedo ščavi.

Tržačan je poučil Visintinija, da se beseda ščavo rabi le še med bedaki in zlobneži — nikakor pa ne med olikanci, med katere se menda prišteva tudi železniški restavrat Visintini!

Slovanom, ki potujejo, oziroma, ki imajo priliko priti v Tržič, priporočamo gospoda Visintinija in njegov »bife« na železniški postaji!

× **Mesto poštnege odpravnika** je razpisano na c. kr. poštne uradu (III./6) v Plaveh, pol. okraj Gorica, proti pogodbi in kavciji 400 kron; letna plača 400 kron, uradni pavšal 100 kron in letni pavšal 140 kron za lokalno dostavljanje poštne pošte.

Prošnje v teku treh tednov na pošto in brzojavno vodstvo v Trstu.

× **Boj tatov z orožnikom.** Eden tatov mrtve. Iz Podgrada v Istri nam pišejo dne 6. avgusta 1903:

Včeraj so došli trije neznani mladeniči v Zaluki pri Zvonečah na Kastavščini in tam najeli nekega voznika, naj jih odpelje do Šapljan. Ko so se pogajali za voznino, zahtevali so od voznika, naj bi jih peljal še dalje, to je: do Podgrada. Na to so še zahtevali, naj jih pelje do Materije, oziroma do Trsta. Pogajanje se je vršilo tako prijazno, da je voznik celo ukazal svojim domačim, naj dajo mladeničem kaj jesti, ker da so lačni. Konečno so se odpeljali. Med vožnjo so se mladeniči opravičevali, da so »trudni«, ker da so 3 noči bdeli na »delu« in so v tem zaspali. V Šapljanah so se zbudili ter se vstavili v gostilni pri »Pušniku«. Tu so se mladeniči vedli tako, da so se vsem zdeli jako sumljivi. Zato ni čuda, da se je zanimal tudi naslovni orožniški stražmešter iz Jelšan, Anton Culner, ki se je nakrat in nepričakovano predstavil neznanecem, zahtevaje od njub, da se legitimirajo. Legitimacij seveda ti malopridneži niso imeli. Pač pa so dokazali kaj da so, ker so imeli pri sebi za njihovo »rokodelstvo« tolikanj potrebno orodje: — vtrihel! Za aretacijo je imel stražmešter več nego dovolj povoda ter je vse tri neznanke vklenil z verigami in jim velel, naj gredo z njim v Podgrad. Pa naši neznanec so bili preveč »nobeli«, da bi hodili Izjavili so, da hodili ne bodo, ker imajo svoj voz na razpolaganje. Stražmešter se ni protivil temu in voznik je torej pogol konje. Ko so bili skoro na pol poti med Šapljanami in Podgradom, potrgali so naši neznanec verige z rok ter puskali z voza. Stražmešter je skočil za njimi, da bi jih zopet prijel in vstavil. A vnel se je ljut boj. Vsi trije so se zakadili v stražmeštra ter ga skušali podreti na tla, grabeči ga za noge. Skoro bi se jim bilo posrečilo. Stražmešter je bil torej v veliki sili in nevarnosti, tembolj, ker je voznik ves prestrašen gledal ta prizor in se ni upal niti ganiti, da bi mu vsaj pomagal. Zaradi tega se je stražmešter poslužil puške-nega bajoneta in je z istim hotel suniti v noge enega lopovov, ki mu je stal najbližje. A v hipu, ko je to storil, se je dotični že pripognil, da bi orožnika zgrabil za noge in podrl. Toda prepozno. Bajonet se mu je zapil v trebuh. Videča ostala dva, kaj se je zgodilo z njunim tovaršem, zbežala sta urnih korakov v bližnjo mejo. Stražmešter in voznik sta na to ranjenca vzdignila na voz in mu obvezala rano. Četrto ure za tem je ranjenec med vožnjo izdihnil. Ko je voz došel v Podgrad, zbrala se je pred njim velika množica ljudi in slučajno prisotni obč. zdravnik, g. dr. Bilek, ki je ravno ogledoval zgradbo »Narodnega Doma«, je konstatiral, da je ranjenec že mrtve in da mu ni pomoči. Stražmešter je vso stvar prijavil sodišču ter so na to odpeljali mrtveca v mrtvašnico hruškega pokopališča, kjer se je tudi vršil prvi sodni ogled. — Stražmeštru je ranjenec pred smrtjo izjavil, da se zove Josip Hero iz Rojana. Pri njem so našli tudi razglednice, naslovljene na nekega Hero v Rojanu št. 248. O njegovih vbehlj tovarših sumijo, da statukajšnja domačina Alojzij in Josip Stanič, priznana kakor zrela potepuha in ničvredna mladeniča ki sta bila že neštevilno-krat prignani po odgonu. Vsi trije morajo biti povprečno v dobi od 18—21 let. — Ker so nocojšnjo noč tatevi vlomili v poštni urad v Materiji, morda je opravičen sum, da so ti bili v zvezi z navedenimi.

× **Glavna zaloga tobaka v Pazinu.** Dne 31. avgusta t. l. ob 11. uri popoldne se bo vršila na c. k. finančnem inspektoratu v Kopru konkurenčna razprava za oddajo glavne zaloge tobaka v Pazinu. Predložiti bo pismene ponudbe. Natančnejši pogoji so navedeni v tozadevni objavi v »Osservatore triestino« od 4. avgusta 1903.

× **Občinski zastop v Podgradu** je oblast razpustila vsled odstopa župana gosp. Slavaja Jenka. Deželni odbor v Poreču je vzel to odredbo politične oblasti na znanje ter je predložil imenovanje začasne uprave v rečeni občini. Opravičeno smo radovedni, kako jo tem povodom ukrenejo naši dobri prijatelji v Poreču in oni v Trstu, ki so nam skoro — še boljši prijatelji!

× **Žaljena nedolžnost.** V seji obč. sveta v Buzetu dne 8. junija sta se gospoda Fran Fliege in Ivan Zigante izjavila v tem smislu, da bi bilo dobro, ako bi se nadziralo onega, ki je kriv na mnogih nemirih v občini, ker neprestano hujša narod in čegar vedenje ni ravno najlepše, že radi tega, ker

ne živi se svojo rodbino. Očitata sta dotičniku tudi, da je stavil v proračun za sobo cestnega odbora K 200, a on sam da jih plačuje le 72.

Vsed teh izjav se je čutil žaljenega znani, oh, prezani — že iz Kopra znani — dr. Sandrin. Zato je uležel tožbo proti imenovanima občinskima svetovalcema radi žaljenja časti! Kakova žaljena nedolžnost pa je to, pokazal je tudi na dotični sodni razpravi, kjer se je vedel tako, da je branitelj dr. Červar opetovano zahteval od sodnika, naj posvari to — žaljeno nedolžnost. Ali moža treba jemati tudi od lastne strani. Za dušne bolečine, ki jih je baje pretrpel v svoji nežni in rahli duši, je zahteval namreč tudi skromno svetico 20000 K, čitaj dvajset tisoč kronic!

Toženca sta bila obsojena solidarno na 100 K globe. Tožitelj in toženca so uležili priziv proti razsodbi. Ne umejemo pa, kako je mogel sodnik pozabiti na onih 20000 K, ki naj bi bile v mazilo na ranjeno srce žaljene nedolžnosti!

× Iz Doline nam pišejo dne 4. avgusta 1903.:

Za zastavo pev. bralnega društva »Vodnik v Dolini« začelo se je nabirati že leta 1899. Temelj temu postavil je č. g. Josip Colja tedanji župe-upravitelj v Dolini, a za njim ga je utrdil g. Jernej Jan iz Godiča na Kranjskem. Darovali so sledeči rodoljubi:

Gosp. Kornelj Gorup iz Trsta 25 K, č. g. Kompare Josip, dekan in deželni posl. 20.68 K, č. g. Župan Josip dekan v Dolini, g. Ivan Štranj starešina in Jernej Jan po 20 K, g. Buno, Pangero, Štranj in Sanein zložili 13 K, č. g. Rajko Logar dušebrižnik na Pregrajah in g. Prašelj Andrej pek na Reki po 10 K, g. Benasič Anton mesar v Dolini 6 K, g. Andrej Vatovec učitelj v Tolminu in gospica Angela Slavec učiteljica v Dolini po 5 K, g. Škakič Dragotin trgovec v Črnem Kalu, gospica Logar Mari, č. g. Colja Josip, g. Anton Česaik delovodja po 4 K, odborniki pri seji 15/2 1902 zložili 4 K 62 stot., g. Prašelj Ivan posestnik št. 37, g. Samec Urh starešina, g. Sanein Urška c. k. pešarica v Dolini po 3 K, č. g. Flego Ivan duhoven v Lokvi 2.80 K, g. Prašelj Ivan št. 24 Schauer Ivan c. k. vodja finančne straže, Sanein Ante Pava, Štranj Martin št. 189, Ota Uršula št. 55 in g. Zuppar Josipa št. 31. vsi v Dolini po 2 K; gg. Prašelj Urh Ivanov in Prašelj Luka iz Doline po 1 K 20 st. g. Stržinar Valentin c. k. fia. nadstr. v pok. gg. Josip in Mate Koejan Štranj Ivan in Ivana, Koejančič Jos. in Jaka, Kus Ant. in Josipa Prašelj Ivan in Miha, Božič Josip kovač, Ferjančič Anton in Martina, Štranj Andrej Androv, Lavrih Anton p. Andreja, Žerjal Ivan Jernejev Foravs Ant. Antonov, Klobjan Ant., Prašelj Iv. p. Iv., Štranj Ivan obč. sluga, Štrani Jak. Josipov, Prašelj Mart. Ivanov, vsi iz Doline, Štranj Martin p. Jos. iz Krogelj, in Žerjše Ivan obč. svet. iz Boršta, po 1 K; gg. Jereog Iv. iz Krogelj in Jakob iz Doline po 60 stot. gg. Prašelj Ivan Lukov, Sanein Vinc., Koejančič And. p. And, Kus J. Foravs And. p. Iv. po 40 h, gg. Božič Socrb, Koejan Iv. in Foravs Ant. p. Iv. po 20 stot.

K temu je še prišteti 172 K 38 stot. preostanek raznih veselje in 3 K 96 stot. obresti nakluzenega denarja.

Iskrena hvala vsem darovalcem! Nadaljne darove še vedno vsprejema bral. in pev. društvo »Vodnik« in se bodo isti istotako objavljali v »Edinosti«.

Vesti iz Kranjske.

* Tečaj za slovensko stenografijo z nemškimi ovirami. Na I. drž. gimnaziju v Ljubljani se ustanovi kurz za slovensko stenografijo. Naučno ministerstvo je dovolilo slednjo v to; ali z — nemškimi pridržki. Ravnateljstvo mora vsako leto opozarjati dijake na važnost — nemške stenografije. In dalje je zaukazalo ministerstvo tudi to, da se mora nemški tečaj vrstiti, tudi če je en sam učenec, za slovenski tečaj pa mora biti po naredbi določen minimum.

Pa prosimo: tako se ni zgodilo Slovenem kje tam, kjer siromaki nimajo — boj-nega glasila!!

* Iz Toplice na Dolenjskem nam pišejo dne 6 avgusta 1903. Prijetno je tukaj. V svežem zraku in ob lepem, celo krasnem vremenu preganjamo bolezen in udov. Gostov je precej, največ s Kranjskega a tudi od drugod in celo odličnih: Ješko iz Beograda,

Mankoč iz Trsta itd. več profesorjev — tudi dvorni svetnik Šuklje — duhovnikov, učiteljev. Opomniti treba, da so se Toplice po požaru l. 1898. premenile popolnoma v moderno kopališče z vsem komfortom. Med gosti sicer prevladuje nemščina, ker jih je mnogo od drugod. Tudi sladki (?) »šič« se čuje za zabelo, a kopališče in zdravilišče ima ponosen slovenski značaj. Ako nam dobrobno nebo ohrani še tako lepo vreme, odnese vsakdo odtod sladk spomin na lepe urice, ko je v domačem kopališču krepil dušo in telo.

* Predkoncesija za izvrševanje tehniških priprav za zgradbo lokalne železnice od Rakeka čez Cerknico in Stari trg pri Ložu do Babinega polja so dobili predsednik trgovske in obrtne zbornice I. Lenarčič, graščak princ Schönburg-Waldenburg in posestnik parne žage Fr. Žagar. Predkoncesija je veljavna pol leta.

Vesti iz Štajerske.

— »Murski Sokol«. Dne 15. avgusta se bo vršil ustanovni shod tega novega vele važnega društva. Dotični poziv je podpisalo mnogo zavednih mož z Murskega polja in Slovenskih gor. Vabijo na občni zbor vse Slovence brez razlike političnega naziranja — vseh, ki imajo pošteno slovensko srce in ljubijo svojo domovino.

Za »Murskega Sokola« je nabranih že 2053 K 32 st.

Vesti iz Koroške.

+ 16 milijonov kron posojila najme mesto celovško. Dotični zakon, v sprejet od deželnega zbora, je že zadobil najvišje potrje-nje. Med celovškimi mestnimi očetmi je zavla-dalo veliko veselje. Sedaj bodo mogli zidati, podirati in sploh razsipati do sitega. Saj plačevali bodo že poznejši rodovi.

+ V Gozdanju so ustanovili katoliško izobraževalno društvo. Pravila je deželna vlada potrdila z odlokom v pravilni slovenščini. Čudno! Na deželni vladi v Celovcu znajo slovenski, ne zaajo pa na okrajnem glavarstvu in ne na občini sami!

Razne vesti.

Kneippovo kopališče v Krapini obiskalo je do sedaj preko 200 gostov, in če se pomisli, da je bilo kopališče odprvano šele početkom meseca julija, je vendar dosežani uspeh jako povoljen. Med drugimi gosti so tudi rektor magnifikus g. Vekoslav Klaič, državni poslanec g. Vekoslav Spinčič, gosp. Ivan Fabris kanonik iz Dubrovnika, vseučilišni profesor g. Bauer iz Zagreba in mnogi drugi odlični gosti.

Včeraj bila je veselica v kopališčnem parku v Dobeu, pri kateri priliki je tukajšnje tamburaško in pevsko društvo uprizorilo opereto »Malek i Jamek« ki je izpala na občno zadovoljnost. Bili so prisotni tudi tamburaši iz Vukovara, kateri so odigrali in odpeli poslanca Spinčiču pri njegovi mizi 2 hrvatski pesmi, na kar se je on globoko ginjen med klic »živio Spinčič« zahvalil, naglasivši osobito, da je tu našel pravo hrvatsko zavest, na kar je zopet iz tisoč grl zaoril klic »živio Spinčič«.

Zvečer zažigali so se umetni ognji, na kar se je pričel prav živahen ples.

Gospodarstvo.

Nova carina na živež. Pod tem naslovom nam piše neki trgovec iz tržaške okolice:

Dovolite mi par pripomb ozirom na vezanimi ciklus člankov, ki ste jih priobčili v Všem cenj. listu pod naslovom »Nova carina na živež«.

Pred vsem imam pred očmi to vprašanje z ozirom na domačo avstrijsko mlinarsko obrt.

Do leta 1898. je bil domačim mlinom dovoljen uvoz tujega žita v toliki množini, kolikor so izvažali svojih izdelkov v tuje države, oziroma se je vračala carina, že plačana na uvoženem žito. Te pobiljšice se ogrski mlini niso posluževali iz razloga, ker bi ptuje žito, četudi uvoženo brez carine, ne bilo za nje ceneje nego domače ogrsko žito.

Pač pa se je te pobiljšice posluževal n. pr. tržaški mlin Economo v toliki meri za ves izvoz in je tako pobiljšal svoj izdelek (osebno z ruako pšenico), da je zamogel vspešno konkurirati z ogrskimi mlini v trgovini na zunaj.

Sedaj pa navstaja tisto, za mnogokate-rega čudno vprašanje: komu na korist? V tostranski polovici ni odprava navedene uredbe čisto nič uplivala na cene pšenice, oziroma, ni nič zboljšala položaja domačih malih in tudi ne velikih posestnikov! Pač pa trdimo smelo, da se je s tem hotelo in se je tudi koristilo izključno le ogrskim mlinom. Dovoljeno mi bodi, da abstrahiram tu od eplošnega položaja v državi in izven države in da se sklicujem le na Trst. Tu imajo Ogrski 40 zastopnikov, ki usiljujejo ogrsko moko na vse strani. A vprašamo, koliko zastopnikov ima tu domača avstrijska industrija, ki bi mogli vspešno konkurirati z ogrskimi? Eden je iz Maribora, potem Majdičev iz Kranja in Celja in še par drugih, ki pa ne prihajajo v poštev. Tako je na znotraj v prvem trg. emporiju države. A kako je na zunaj. Ničla smo vsi skupaj. Eno največjih podjetij (če ne največje) v tostranski polovici je bil menda že gori omenjeni mlin Economo, pri katerem je imelo na tisoče ekzistenc svoj zaslužek. Ta mlin je zgorel pred kakimi 3 leti. Ali jaz vem iz zanesljivega vira, da bi bili ta mlin zopet sezidati, ako se ne bi bila odpravila ona ugodnost za uvažanje žita iz inozemstva. Z nje odpravo je bilo torej, in to na korist ogrske industrije, uničeno eno največjih in velekoristnih avstrijskih podjetij! In to brez vsake koristi za avstrijske kmetovalce!!

Pisce člankov »Carina na žito« je pravo zadel, rekši, da to, kar se ima dogoditi, bo k večjemu na korist le velikim posestnikom v naši in v oni drugi polovici. Jaz dostavljam: ako bi se res hotelo koristiti tudi malim posestnikom v naši polovici, morala bi se uvesti carina vsaj na pšenične izdelke, ki se proizvajajo na Ogrskem in se uvažajo v tostransko polovico. Le tako bi se moglo koristiti domači obrti in malemu domačemu kmetijstvu!

S tem bi se sicer živilo nekoliko podražilo ali tisoči podjetnikov, oziroma obrtnikov in delavcev bi dobili priliko za večji zaslužek.

Tako pa je sedaj vsa korist na ogrski strani. X.

Brzljavna poročila.

Namestnik grof Gočss na Krku.

ČRES 7. (B.) Namestnik grof Gočss je inšpiciral včeraj vladno akcijo za pobiranje malarije v Dobašnici na Krku in je pripoznal redni in vspešni razvoj te akcije.

Grof Khuen Hedervary pred cesarjem.

ISCHL 7. (B.) Danes, ob peldrugi uri popoldne je bil grof Khuen-Hedervary vsprejet od cesarja in potem pozvan na obed v cesarski rodbini.

Pogodba med Morganovim paroplovnim trustom in angleško vlado.

LONDON 6. (B.) Danes se je objavila pogodba med Morganovim paroplovnim trustom in admiraliteto na eni ter trgovskim uradom na drugi strani. Pogodba obsega sledeče določbe:

Z onimi angleškimi parobrodniimi društvi, ki pripadajo Trustu, se bo z ozirom na vojno mornarico in poštno službo postopalo ravno tako, kakor z vsemi drugimi angleškimi parobrodniimi družbami. Kakor do sedaj, tako bodo morali biti tudi v bodoče vsi parniki na razpologa državi, da jih kupi v slučajne potrebe. Pogodba je veljavna za 20 let in se bo mogla potem po petletni odpovedi razveljaviti. Angleška vlada pa lahko kadar hoče odstopi od pogodbe, ako bo trust škodoval interesom angleške trgovine. Nobena trustu pripadajoča ladija ne sme brez dovoljenja Anglije biti prenešena v kak inozemski register.

Kapetani in častniki na angleških ladjah morajo biti angleški podaniki. Možstvo na ladjah pa mora obstajati po tolikem delu iz angleških državljanov, kakor je to določeno za druge ladje.

Izgredi v Kijevu.

KIJEV 7. (B.) Glasom uradnih sporočil je množica, na katero se je moralo stre-ljati, narasla na dva tisoč. Trije delavci so bili ubiti, 24 ranjenih. Od kamenja so bili ranjeni 1 častnik, 1 okrožni sodnik in več vojakov.

Kralj Karol Romunski.

TOPLICE-GASTFERN 7. (B.) Kralj Karol Romunski dope semkaj dne 10. t. m. na zdravljenje.

Izgredi v Bretanji.

LORIENT (Francija), 7. (B.) Sinoči je zopet došlo do večjih nabiranja ljudi po ulicah in so se pripetili spopadi. Ob 11. uri zvečer pa so se demonstranti razšli, ne da bi bilo došlo do kakega težkega dogodka. Sarajevski profesor obsojen na Dunaju.

DUNAJ 7. (B.) Okrajno sodišče v Josefstadtu je obsodilo profesorja grško pravoslavnega semenišča v Sarajevu, Simića, na sedemnaeven zapor, ker je dne 9. junija na Dunaju udaril posl. Lupu.

Novi papež.

DUNAJ 7. (B.) Povodom papeževe izvolitve je bila v svečano odličeni cerkvi sv. Štefana zahvalna služba božja, ki jo je daroval nadomestni škof Marschall. Službe božje so se udeležili ministerški predsednik dr. Koerber, na Dunaju navzoči skupni in avstrijski ministri, zastopniki ogrskega ministerstva na cesarskem dvoru, mnogo členov diplomatskega zbora, državni dostojanstveniki, generaliteta, zastopniki državnih in avtonomnih oblastev, zastopniki korporacij in društev ter mnogoštevilno občinstvo.

Sladkorna konvencija v londonski zbornici.

LONDON 6. (B.) Spodnja zbornica je v tretjem čitanju vsprejela predlogo glede bruseljske sladkorne konvencije in sicer se 119 proti 57 glasom.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GOĐNIK
Lastnik konsorcijski lista »Edinost«
Natisnila tiskarna konsorcijski lista »Edinost« v Trstu

„Gospodarsko društvo“ v Šklednju, vknjižena zadruga z neomejeno zavezo, vsprejema hranilne vloge

tudi od neudov in jih obrestuje po

4 1/2 %

Pisarna

dr. Gregorina in dr. Slavika sprejme

stenografa nastop 1. septembra,

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minzi

ulica Tesa št. 52. A. (v lastni hiši.)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ilustrovan cenik brezplačno in franko

Svoji k svojim!
ZALOGA
pohištva
dobro poznane
tovarne mizarske zadruga v Gorici (Solkan)
vpisane zadruga z omejenim poročtvom
prej Anton Černigoj
Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)
št. 1. hiša Marenzi.
Največja tovarna pohištva primorske dežele.
Solidnost zajamčena, kajti les se osušil v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobna, modern sestav. Konkurenčne cene.
Album pohištva brezplačno.

Velika zaloga
portlandskega cementa
in živega apna
HEKTOR ZERNITZ
ulica Torrente
nasproti Volti di Chiozza.
Gosp. Avgust Aratti je edini pooblaščenec za vsprejemanje naročil.

Sprejema zavarovanje Slovenskega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond 25.000.000 K. Izplačane odškodnine: 75.000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

VSA POJASNILA DAJE:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavarje posloplja in premičine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljše sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in obecnokoristne namene.

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam?
— Grem kupit par čevljev!
— Svetujem Vam, da greste v ulico Riborgo št. 25 po domače k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste obuvala za moške, ženske in otroke. Isti popravlja male stvari brezplačno ter sprejema naročbe vsakovrstno obuvalo na debelo in drobno.

Lastnik: Peter Rehar.

Trst, Corso 28.

G. DOPLICHER

Velika zaloga klobukov in čepic vsake vrste
od gl. 1.50 do 3.50.

Poprave in moderniziranje se izvrši najtočnejše.

Gustav Bonazza

v Trstu, Piazza Barriera vecchia, (vogal Androna dell' Olmo).
Velika zaloga pohištva, ogledal, okvirjev in tapetarij.

- Popolno opremljene sobe. -

Konkurenčne cene.

Naročbe se dostavijo razven embalaže franko na kolodvor ali brod v Trstu.

Išče se

mladenič za trgovino z mešanim blagom v okolici Trsta. Naslov pov. uprava lista „Edinost“.

Cena vžigalic:

1 orig. zaboj s 500 zav. (normal) K 48.—
franko Ljubljana, 2% popusta.

VŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda
Zaloga pri Iv. Perdani v Ljubljani
MAL POLOZI DAR
DOMU NA ALTAR!
Te vžigalice
sovpri družbi sv. Cirila in Metoda
v LJUBLJANI

1 orig. zaboj s 500 zav. (Flaming) K 52.—
franko Ljubljana, 2% popusta.

Tovarna za cementne plošče

ANDREJ STOLFA

Trst - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umeđene od 25 in 33 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm po K 2.— □m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

Urar F. Pertot Trst ulica delle Poste 1, vogal ul. Carintie. Prodaja srebrne ure od 3 gl. na prej, zlate ure od 8 gl. naprej. Izbor stenskih ur, regulatorjev i. t. d. Popravljaja vsakovrstne ure po jako zmerni ceni.

30 malih stanovanj z eno sobo in eno kuhinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v hišah Stofa. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. nadst. od 1—2 in 5—7 pop.

Pri svetem Antonu Padovanskem.

Prva zaloga cerkvenih oblek in nabožnih stvari.

Trst, Via Muda vecchia št. 2. (za mestno hišo).

Dobi se bogata izbira pianet, daimatik, pluvial, kumeral, roketov, kvadratov, kolarjev Leo, prsnikov, misalov, brevirjev, ritualov, diuraov in neštivilno nabožnih različno fino vezan h knjig, svečnik v, križev, svetilnic, kelihov, ciborjev se srebrno kupo. Jedina zaloga za celo Primorje kopov v vsakovrstni velikosti in kvaliteti, umetniško delo v romanskem kartonu, pri-ročljivih posebno za vlažne cerkve.

Zaloga sveč in čistega čebelnega voska kakor tudi mešane sveče I. in II. vrste, potok, ence, križev in svetilj vsakovrstnih.

Lastna izdelovalnica palm iz umetnih cvetlic in vsakovrstnih drugih del spadajočih k bogocastju, izvršijo se vezanja (ricami) najfinejša za zastave, pregrinjala idr.

Popravljaja se vsakovrstne stvari za ceno, pri kojej je izključena vsaka konkurenca.

Naročitve se izvršijo točno in hitro.

Ob nedeljah in praznikih je prodajalnica zaprta.

Z odličnim spoštovanjem

Anton J. Vogrič.

Ivan Semulič

v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu

in okolici kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in drugih vrst iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmernne in postrežba točna in poštena.

Posojila

ne manjše od 10.000 kron

na hiše, zemljišče, dedščine

KAROL OFNER

Ulica Caserma št. 6. - TRST. - Ulica Caserma št. 6.

(Posredovalci izključeni).

Rudolf Aleks. Varbinek

zaloga glasovirjev

najboljših tu- in inozemskih tovarn

Borzni trg št. 2. II. nadstropje

(nasproti sladčičarne Urbanis).

Razposojevanje, menjava, prodaja proti takojšnjemu plačilu, kakor tudi na obroke.

Konkurenčne cene

Podpirajte družbo Cirila in Metoda!

TRGOVINA Z ŽELEZJEM

CARL GREINITZ NEFFEN

Corso št. 33.

podružnica Trst.

Piazza Goldoni 2.

Priporoča svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbinstvo

traverze, zaklepe, železo za kovače, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi itd., vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč, peči in štedilna ognjišča, kuhinjsko, namizno in hišno orodje, železno pohištvo in pred ognjem varne blagajne, nagrobne križe in ograje ter orodje za vsako obrt.

Naznanilo.

Podpisani naznanja cenj. občinstvu, da sem cene olja znižal in sicer prodajam:

Olje za luč . . . . . liter po 28 nvč.

Jedilno olje . . . . . » » 34 »

» » bolje . . . . . » » 36 »

» » najfineje II. . . . . » » 40 »

» » I. . . . . » » 44 »

Namizno olje . . . . . » » 48 »

» » bolje . . . . . » » 52 »

» » iz Ženeve . . . . . » » 48 »

» » iz Bari . . . . . » » 48 »

» » iz Aixa . . . . . » » 60 »

» » iz Nice . . . . . » » 68 »

Milo za kuhinjo . . . . . od 18—22 nvč.

» » pranje . . . . . » » 26—30 »

Velik izbor toaletnih mil, škroba, sveč, kisa, voščila, vžgalic, sode in drugih potrebščin za perice.

Pošilja tudi na deželo po pošti ali železnici od 5 k/g. naprej.

V zmislu gesla: Svoji k svojim! se priporoča

IVAN MILLONIG

Trst, Trg Barriera vecchia št. 2.

Vinske stiskalnice in mlatilnice

se bode le-tos teško dobile v Trstu pripravljen, vabin torej čast, pose-

stnike naj jih pravčasno naročijo. V moji zalogi si lahko nekatere ogledajo.

Živic i dr.

trgovinska ulica 2, pri trgu vojašnice.

V novi gostilni

„ALLA FERMATA DEL TRAMWAY“

v Rojanu

se točijo vina iz najboljših kletij v Istri in sicer:

belo . . . . . po 44 nvč. liter

refošk . . . . . » » 44 »

istrski teran . . . . . » » 36 »

od 5 litrov naprej . . . . . » » 32 »

Opolo . . . . . » » 44 »

Beljaško pivo . . . . . » » 26 »

Kuhinja je z mrzlimi in gorkimi raznovrstnimi jedili vedno pripravljena.

Kdor dokaže da bi bila vina ponarejena, vdobi v dar 1000 kron.

Za čbilen obisk se priporoča

Dominik Vivoda

krčmar.

Anton Skerl

mehanik

Piazza delle Legna 10. (hiša Caccia).

Gramofoni, fonografi, plošče in cilindri za godbo v velikem izboru.

Internacionalna godba in petje.

Vse po cenah, da se ni bati konkurence.

Specijaliteta:

Priprave za točenje piva.

NB. V olajšanje nakupovanja se prodajajo vsi predmeti tudi na mesečne obroke.

Najlepša družinska zabava je

Zonophon Monarch,

ki reproducira vsak glas popolnoma naravno in čisto.

Dobi se tak stroj po zelo nizki ceni pri ANTONU JERKIČ, fotografu v Gorici.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital

K 1.000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu irebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic.

Daje predjume na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Borva naročila.

Podružnica v Spiljetu

(Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzlaga.

Promet s čeki in nakaznicami.